

ЛЮДИНА ЯК ТВОРІННЯ І ТВОРЕЦЬ КУЛЬТУРИ

Актуальність дослідження: в наш час культура є невід'ємною частиною людського буття. Більшу частину свого вільного часу люди приділяють культурі, самі того не розуміючи. Перегляд фільму, читання книги, чи просто прослуховування музики – все це зветься культурою. Завдяки культурним цінностям(об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичнє, етнографічне та науковє значення) людина розвиває свій внутрішній світ, саму себе, що є дуже важливим саме в наші дні. Більшість сприймає та оцінює розвиток людини саме по культурних та загальних знаннях. Тому тема взаємодії людини та культури є такою актуальною.

Об'єктам дослідження: людина як творіння та творець культури та її роль.

Предметом дослідження: культура та людина.

Мета: розглянути культуру як процес розвитку людського суспільства, де культура є продуктом людської творчості, через яку людство відкриває та змінює світ, а також розглянути процес впливу культури на формування самої людини. Досягнення поставленої мети потребує вирішення наступних.

Культура - сукупність способів і методів матеріальної та духовної людської діяльності, об'єктивно втілених у матеріальних і духовних носіях, які передаються наступним поколінням. Вона інтегрована в різноманітні сфери життєдіяльності людини. Тому й вивчають її різні науки (історія, філософія, економіка, психологія), які утворюють культурологію як самостійну галузь знань. Культура завжди існує як певна традиція. Кожне культурне середовище прагне зберегти власну стабільність, суспільно визначений статус, певну культурну атмосферу. Суспільна культура завжди будується таким чином, що цінності нижчого порядку завжди намагаються підпорядкувати собі цінності вищі. Натомість творчі культури, окремі генії людства завжди намагалися відокремитися від загалу, «не розчинитися» серед натовпу, зробити або здійснити щось незвичайне або нове. Дехто вважає, що вічний конфлікт існує також між творцями культури й державою, бо держава завжди намагається творчих людей перетворити на своїх слуг або ж примусити їх визнати середній рівень за найбільш «нормальний». У будь-якому суспільстві більшість людей поділяє загальноприйняті принципи та орієнтири, не наважується висловлювати оригінальні, незвичні ідеї, що суперечать загальноприйнятим. Творення культури в усіх сферах спрямоване на досягнення певної досконалості, найвищого рівня або вищої якості як у пізнанні, так і в мистецтві, моральності, культурі людських відносин. Справжня культура несумісна з натовпом, вона спрямована на особистість і твориться особистістю.[3]

Кожна людина творить саму себе, вона завжди - продукт культурного саморозвитку. Безумовно, людська геніальність полягає у вмінні побачити звичайне під іншим кутом зору, інакше, ніж це бачать оточуючі. Сам творець культури, близький до природи, до самого життя. Саме пізнавальні здатності людини дозволяють їй не тільки накопичувати знання про навколишню діяльність, але й творити, створювати в уяві принципово нові ідеї й образи, що не мають аналогів у дійсності.[5]

Суть людського буття - творчість. Саме у творчості з певною ясністю розкривається сутність людини як перетворювач миру, творець нових відносин і самого себе. Також вважається, що більш правильно, більш точно визначити людину не як людину розумну, а й як людину - творця. Ще з давніх часів мислителів хвилювало питання про природу творчих можливостей людини, її роль та місце в процесах перетворення світу. Справа в тому, що в своїй діяльності людина не просто відтворює, повторює або наслідує природу, вона продуктивно втілює власні задуми, реалізує певний план дій та доцільно розбудовує навколишній світ відповідно до своїх потреб. Але такий погляд на творчі здібності людини почав існувати лише у XIX ст., коли завершується формуванням класичної форми культури - результату звільнення людини від залежності природного та - божественного світу. До зазначеного часу творчість як божественний пріоритет дарується людині Божою милістю. Він є творцем світу і людини, тому лише вона здатна здійснювати Божественний задум, загальна доцільність якого не доступна людському розумінню.[6]

В процесі осмислення проблеми «людина і культура» постає декілька порівняно автономних проблем.

Перша – це проблема «особистість – суспільство», проблема індивідуальної політико соціальної свободи індивіда, масштаби та межі прав особистості на індивідуальну інтерпретацію суспільних норм та настанов. Ці межі, за даними сучасної науки, становлять 10-15 % в тоталітарному суспільстві, що побудоване на повному придушенні особистості; 20 % - у традиційному суспільстві релігійного типу; 25-30 % - у сучасному суспільстві ліберального типу. Більший ступінь вільної інтерпретації (а значить і ненормована індивідуальна поведінка) веде до соціальної дезінтеграції суспільства.

Свобода – це ступінь інформованості особистості про можливий та неможливий у даному суспільстві стиль поведінки та комплекс світоглядних суджень, а також вміння використовувати ці можливості. Це міра соціальної відповідальності людини перед суспільством. Мабуть, фактично свобода полягає у знаннях або інтуїтивному відчутті межі між суспільним та приватним, а також припустимого ступеню інтерпретації того та іншого. Отже, максимум свободи – це максимум культурної компетентності людини в даному суспільстві (або адаптованість), а максимальна несвобода – повне незнання про норми буття у даному суспільстві.

Інша проблема – необхідні параметри ідентифікації особистості з даним суспільством, що пов'язується з питаннями соціальної та політичної солідарності, лояльності, залежності, економічного інтересу та релігійних обов'язків. У даному питанні існує дуже широкий спектр вирішення: від повної інтегрованості (істеричний патріотизм) до високого ступеню соціальної автономії (слабка залежність від рівня суспільної підтримки та позитивної оцінки).[1]

У світі немає безталанних людей. Кожен із нас має певні задатки до творчої діяльності й можливості власного саморозвитку. Задатки до творчої діяльності успадковані від наших предків, вони визначаються також існуванням свідомості, завдяки якій ми можемо перетворювати світ, та існуванням культури, яку повинні освоїти. Саме цей процес освоєння культури і є основою розвитку наших творчих здібностей, формування самого себе як носія і творця культури. Нічого немає на світі більш помилкового, ніж зневіра у своїй здатності до творчості. Але для того, щоб проявилися наші творчі здібності, необхідно знайти насамперед «свою справу», тобто той вид діяльності, до якого «лежить душа» і який сприяє нашому загальному розвитку. Як правило, це нелегко. Але вкрай необхідно, як з точки зору реалізації власних можливостей та здібностей, так і з точки зору інтересів суспільного розвитку.

Висновок: Таким чином, зауважимо, що основне в змісті культури – не речі, а людина, суспільство. Культура пронизує всі напрямки людської життєдіяльності – від основ матеріального виробництва й елементарних людських потреб до найвеличніших виявів людської творчості.[4]

Культура – це все, що створено людиною, людським суспільством завдяки фізичній та розумовій праці. Це складне ціле, яке включає в собі продукти діяльності, мистецтво, вірування, звички людини, а також діяльність, зумовлена цими звичками. А головне в культурі – це активна роль людини, людина в діяльності, та продукт цієї діяльності. Людина з часом вже не може відділити від себе культуру, а навпаки, намагається визначити її цінність та роль у своєму житті. Також культура виступає вагомим чинником у процесі людино творчості, формуванні духовного світу особистості а також стає основою світоглядних засад особи і суспільства в цілому. Тобто людина створює культуру, а культура створює людину.[2]

Список використаних джерел

1. Буття людини. Людина як продукт біологічної та соціокультурної еволюції. [Електронний ресурс] <https://studall.org/all-33850.html>
2. Герасимович Ганна. Культуротворча сутність людини як соціальної істоти / Г. Герасимович // Вісник Львівського університету: сер.: Філософські науки . – 2010 . – Вип.13. – С. 149-155.
3. Гончарук (Чолач) Т.В., Джугла Н.В., Етнологічні інтенції осмислення українства у філософії Богдана Цимбалістого. // Психологія і педагогіка. - Тернопіль, 2018. - №1-2. - с 155-162.
4. М., 1989; Бердяев Н. А. Сенс історії. - М., 1990; Межуєв В.М. Культура як філософська проблема // Зап. філософії.-1982.
5. Свас'ян К. А. Людина як творіння і творець культури // Зап. Філософії . - 1987.
6. Творчі здібності та можливості людини. [Електронний ресурс] <https://studall.org/all-33850.html/>
7. Хоменко Т. Людина культури у мультикультурному світі сучасності: комунікативний аспект. – Вісник Львівського університету. Вип. 34. – 2011. – С. 209-216.